

Управління освіти і науки Волинської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
Рада молодих науковців
Наукове товариство студентів «Академія»

МАТЕРІАЛИ

V Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**«Національна освіта в стратегіях
соціокультурного вибору:
теорія, методологія, практика»**

11 листопада 2021 року

Луцьк, 2021

Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (присвяченої 30-й річниці Незалежності України), 11 листопада 2021 року / уклад. С. Марчук, І. Ковальчук. Луцьк: КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. 482 с.

У збірнику матеріалів конференції узагальнено результати теоретико-практичних розвідок науковців, педагогів-практиків, молодих учених, здобувачів вищої та фахової передвищої освіти. Наукові роботи авторів присвячені основним тематичним напрямкам конференції: суспільствознавчій, мовній та іншомовній освіті, медіа освіті, дитинознавству та школознавству, мистецтвознавчій та інклюзивній освіті, сучасним оздоровчо-рекреаційним технологіям, професійній освіті.

Видання орієнтоване на фахівців у галузі педагогіки, психології, професійної освіти.

Статті подано в авторській редакції (збережено стилістику, орфографію та мову). Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела тощо.

Друкується за рішенням Вченої ради КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 4 від 24.11.2021)

Рецензенти:

доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки Херсонської державної морської академії
Альона ЛЕЩЕНКО

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри практичної психології та педагогіки Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
Світлана ВДОВИЧ

Редакційна колегія:

Петро БОЙЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, ректор КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Тетяна БОРТНЮК, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Наталія ІВАНОВА, доктор філософських наук, доцент, декан факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Марія КОЗИГОРА, викладач кафедри педагогіки та психології, куратор наукового товариства студентів «Академія» КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Ірина КОВАЛЬЧУК, кандидат філософських наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Сергій МАРЧУК, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки та психології КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Ольга ФАСТ, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Аліна ЦИПЛЮК, кандидат педагогічних наук, голова Ради молодих науковців КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

ЗМІСТ

Секція 1. СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧА ОСВІТА

Dvoininova Olena, Ковальчук Ірина	ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	15
Solukcu Aykut, Ковальчук Ірина	МЕЧЕТЬ ТА ЇЇ РОЛЬ В ІСЛАМСЬКІЙ КУЛЬТУРІ	18
Ковальчук Анастасія	МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ. <i>Науковий керівник Т. Бортнюк</i>	21
Ковальчук Ірина, Куліш Вікторія	МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ: ОСНОВНІ ВІХИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧЕНОГО І ПОЛІТИКА	26
Наумчук Ольга	ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «ІСТОРІЯ: УКРАЇНА І СВІТ»	29
Чуй Катерина, Касянчук Вікторія	ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ Й ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЕМИ ЛЕОНІДА МОСЕНДЗА «ВОЛИНСЬКИЙ РІК»	32
Яремко Роман, Пех Анастасія	ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ	37

Секція 2. МОВНА ТА ІНШОМОВНА ОСВІТА

Britchenko Igor	PROFESSIONAL COMPETENCE OF MODERN TEACHING: THEORETICAL ASPECT	41
Douglas O'Brien	METHOD OF PROJECT IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES	43
Krupa Kazimierz	PROJECT METHOD IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	46
Lis Stanisław, Корчук Борис	JĘZYK POLSKI I JEGO EWOLUCJA	49
Litkovych Yuliia	CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING (CLIL): NEW PERSPECTIVES	51
Nikolaieva Iryna, Denysova Svitlana, Boiko Tamara	PROFESSIONAL TRAINING OF THE MODERN TEACHER: PROBLEMS AND GUIDELINES	53
Nikolaieva Kateryna	INJURY PREVENTION DURING GYMNASTICS. <i>Supervisor I. Nikolaieva</i>	56
Piątek Monika	EFFECTIVE TEACHING METHODS FOR THE CLASSROOM	59
Stetsiuk Anhelina	DEVELOPING COGNITIVE ACTIVITY WITH THE HELP OF TPR METHOD IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH IN PRIMARY	61

	SCHOOL	
Woronicz Anna	SUGGESTOPEDIA AS A METHOD FOR TEACHING SPEAKING FOR YOUNG LEARNERS IN A SECOND LANGUAGE CLASSROOM	64
Благовірна Уляна	МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ПОШИРЕННЯ ПРИНЦИПІВ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В СПІВЗВУЧЧІ З ІДЕЯМИ НУШ. <i>Науковий керівник І. Міщук</i>	67
Бляшевська Алла, Найт Надія, Кашинська Юлія	РОЛЬ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ	69
Бляшевська Алла, Пілюк Ольга	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СКРАЙБІНГУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	72
Бойко Ольга	ОСОБЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У НІМЕЧЧИНІ. <i>Науковий керівник С. Денисова</i>	74
Бродовська Ірина	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАКОВІЙ ШКОЛІ	77
Голембієвська Мирослава	ГРА НА УРОЦІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ОБРАНОЇ ПРОФЕСІЇ	79
Грабовець Анастасія	ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ ТА ЗОРУ. <i>Науковий керівник М. Федорець</i>	82
Губіна Алла, Мартинюк Алла	НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНІВ ЗВО	86
Кашинська Юлія	РОЛЬ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ. <i>Науковий керівник А. Бляшевська</i>	89
Киселюк Наталія	ФОРМУВАННЯ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ, ЩО ВИВЧАЮТЬ ІНОЗЕМНУ МОВУ	91
Ковальчук Олена	ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОД ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ У ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ. <i>Науковий керівник С. Денисова</i>	94
Котович Тетяна	РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В КОЛЕДЖІ	96
Куліш Вікторія	МОТИВ СМЕРТІ У СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ДЛЯ ДІТЕЙ. <i>Науковий керівник Н. Дзямулч</i>	99

Лавринюк Ілона, Максимчук Тамара	ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	101
Литвинюк Ніна	СЛОВЕСНІСТЬ У ПОЧАТКОВІЙ ЛАНЦІ НУШ: НА ШЛЯХУ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ І ФОРМ НАВЧАННЯ	104
Мялковська Людмила	МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І СУЧАСНА МОВНА ПРАКТИКА	107
Паюк Марія	ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ. <i>Науковий керівник З. Пелих</i>	109
Приходько Вікторія	УКРАЇНСЬКА МІФОЛОГІЯ В АНГЛОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДАХ «ЛІСОВОЇ ПІСНІ» ЛЕСІ УКРАЇНКИ	113
Руснак Іван, Василик Марина	ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	116
Середа Анна	ІНШОМОВНА КОМУНІКАЦІЯ В МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ. <i>Науковий керівник С. Денисова</i>	119
Скиба Христина	ПРОЄКТНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ. <i>Науковий керівник О. Кузьмич</i>	121
Скробака Юлія, Пилюк Ольга	POP IT TA SIMPLE DIMPLE НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	123
Скробака Юлія	КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В СУЧАСНОМУ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	126
Слива Софія	ІГРИ ТА ІГРОВІ СИТУАЦІЇ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ. <i>Науковий керівник С. Денисова</i>	129
Солонинка Василина, Триндюк Валентина	РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	131
Стернічук Віта	МЕТОДИКА ПРЕДМЕТНО-МОВНОГО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ (CLIL): НІМЕЦЬКИЙ ДОСВІД	133
Тиха Лариса	МОВА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ДО ПОРУШЕННЯ МОВНИХ НОРМ	135
Триндюк Валентина, Кузьмич Оксана	НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ	137

АСПЕКТИ

Трофимюк Вікторія	ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНИХ НАВИЧОК НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ. <i>Науковий керівник С. Денисова</i>	141
Філюк Іванна, Триндюк Валентина	ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗДО	143
Шубіч Маргарита	ІГРИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. <i>Науковий керівник О. Кузьмич</i>	146

Секція 3. ДИТИНОЗНАВСТВО ТА ШКОЛОЗНАВСТВО, ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Арчибасова Вікторія	ЛЕСЯ УКРАЇНКА – ЛУЧАНКА! <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	149
Башук Назар	Я. КОМЕНСЬКИЙ ПРО ПРИРОДОВІДПОВІДНІСТЬ ВИХОВАННЯ ТА ВІКОВУ ПЕРІОДИЗАЦІЮ У ПРАЦІ «ВЕЛИКА ДИДАКТИКА». <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	152
Бедикайло Марія, Смолюк Світлана	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРУДОВИХ ВМІНЬ І НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ З ДОРΟΣЛИМИ	155
Бойчук Наталія, Пономаренко Марина	КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ У ВЗАЄМИНАХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ <i>Науковий керівник П. Бойчук</i>	158
Борбич Наталія, Романюк Алла	ВПЛИВ БАТЬКІВ НА ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	161
Бортнюк Тетяна, Фаловська Ірина	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДОШКІЛЬНЯТ ДО ЗАСВОЄННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗНАНЬ	166
Горопаха Наталія	ІЗ СОЦІАЛЬНО-ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ПРИРОДИ	169
Гусак Руслана, Пономаренко Марина	ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ. <i>Науковий керівник І. Фаловська</i>	173
Дерлюк Олексій	ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ДАВНІЙ СПАРТІ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	177
Дядюк Юлія	ВИХОВНІ МОЖЛИВОСТІ НАРОДНОГО КАЛЕНДАРЯ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ УКРАЇНЦІВ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	179

Заєць Вікторія	ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ УЧНІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ. <i>Науковий керівник О. Пуш</i>	182
Зінченко Алла	ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ-КВЕСТІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ <i>Науковий керівник О. Фаст</i>	184
Іванова Наталія	ФІЛОСОФІЯ ДИТИНСТВА – ФІЛОСОФІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ – ФІЛОСОФІЯ ГУМАНІЗМУ В ЕПОХУ «НОМО DIGITALIS: СВІТОГЛЯДНИЙ АСПЕКТ	187
Калашян Владислав	ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В РОДИННІЙ ОБРЯДОВОСТІ УКРАЇНЦІВ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	190
Калитяк Анна	ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	193
Кальков Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СЛОВ'ЯН У ДАВНІЙ РУСІ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	196
Карпук Оксана	ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ІГРОВОГО ФОЛЬКЛОРУ. <i>Науковий керівник Г. Голя</i>	200
Ковальчук Анна	РЕФОРМИ ШКІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	203
Ковч Анатолій	ВІКОВА ПЕРІОДИЗАЦІЯ Ж.-Ж. РУССО У КНИЗІ «ЕМІЛЬ АБО ПРО ВИХОВАННЯ». <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	206
Кондратюк Надія, Смолюк Світлана	ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	209
Кондратюк Ірина	ФОРМУВАННЯ У ШКОЛЯРІВ ПРАГНЕННЯ ДО ВЕДЕННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ. <i>Науковий керівник Н. Борбич</i>	212
Короїд Тетяна	ШКОЛОЗНАВСТВО ЯК ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНОЮ ШКОЛОЮ В УМОВАХ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ	215
Куліш Вікторія	ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ДИТЯЧА АГРЕСІЯ». <i>Науковий керівник П. Бойчук</i>	219
Лісецька Дарина	ФОРМУВАННЯ ВМІННЯ ПРАЦЮВАТИ В КОМАНДІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	221
Мартинюк Інна	ПРАКТИКА МАЙНДФУЛНЕС ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ВЧИТЕЛЯ НУШ <i>Науковий керівник О. Фаст</i>	224
Міронова Анастасія	ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА	227

	ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ. <i>Науковий керівник Т. Бортнюк</i>	
Малевич Анастасія	ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧИХ УЯВЛЕНЬ ТА ПОНЯТЬ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ. <i>Науковий керівник О. Левицький</i>	230
Масюк Тетяна, Осип Марія	ЗНАЧЕННЯ ЖИВОГО КУТОЧКА У ФОРМУВАННІ ПРИРОДОЗНАВЧИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	233
Нарушинець Алла, Замелюк Марія	АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	235
Пилипчук Богдана	ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ГРА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ. <i>Науковий керівник А. Бляшевська</i>	238
Пікула Олександр	БУЛІНГ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	240
Саган Богдана	СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ <i>Науковий керівник О. Фаст</i>	244
Собор Олена	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ. <i>Науковий керівник Г. Козак</i>	247

Секція 4. МИСТЕЦТВОЗНАВЧА ОСВІТА

Білозерова Олена, Завіруха Лілія	ВИДИ ТА СПОСОБИ ТРАКТУВАННЯ АРТИКУЛЯЦІЙНИХ ПОЗНАЧЕНЬ У ТВОРАХ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ КОМПОЗИТОРІВ ВІДЕНСЬКОГО КЛАСИЦИЗМУ (НА ПРИКЛАДІ СОНАТ ЙОЗЕФА ГАЙДНА)	250
Вихованець Анатолій	МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ	254
Войнаровський Андрій	ВПЛИВ НАРОНОЇ МУЗИКИ НА СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ ДЖАЗОВЕ МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО	257
Голечко Анна	ГЕНЕЗА ФОРМУВАННЯ ЕСТРАДНО- ДЖАЗОВОЇ ТВОРЧОСТІ ТА ВИКОНАВСТВА НА БАЯНІ ТА АКАРДЕОНІ	261
Гордійчук Людмила, Кругляченко Анжела	МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ НАД ПОЛІФОНІЧНИМИ ТВОРАМИ У КЛАСІ ФОРТЕПІАНО	266

Гришина Валентина, Гришина Ольга, Юрчук Оксана Жорняк Богдана, Ткачук Світлана	ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА СПІВ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ АРТИКУЛЯЦІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	269
Зарицька Анна, Зарицький Андрій Зилінська Ольга	СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИКА ВОКАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНО- УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА	272
Катеринюк Дарина, Войнаровський Андрій	<i>Науковий керівник А. Хомярчук</i> ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО- ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	275
Коляда Юлія	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ІНТОНАЦІЙНИХ УМІНЬ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	278
Кузенко Петро	ЗНАЧЕННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МУЗЕЙНО-ГАЛЕРЕЙНА СПРАВА ТА ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ» У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МИТЦІВ	281
Кучерук Володимир	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АМАТОРСЬКОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА ВОЛИНІ (АНСАМБЛІ ТА ОРКЕСТРИ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ) У 2-й ПОЛОВИНІ ХХ СТ.	283
Марчук Катерина	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО». <i>Науковий керівник Т. Бортнюк</i>	286
Мрочко Віктор, Кириченко Інна	ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	289
П'явка Катерина, П'явка Ігор, П'явка Марія П'явка Марія, П'явка Ігор, П'явка Катерина Ревака Вікторія	ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ МУЗИКОТЕРАПІЯ ЯК ЕФЕКТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ МИКОЛИ ЛЕОНТОВИЧА.	293
	<i>Науковий керівник С. Марчук</i>	296
		298
		300
		304

Саламов Леонід	ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ ШТРИХІВ ТВЕРДОЇ АТАКИ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ. <i>Науковий керівник А. Вихованець</i>	308
Степанюк Аліна	СПЕЦИФІКА МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ ХОРОВОЇ МУЗИКИ	311
Столярчук Любов, Мазурок Ірина, Шуманська Богдана	ВЕРБАЛЬНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЗМІСТУ МУЗИКИ ЯК КОМПОНЕНТ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТА-ПАНІСТА	314

Секція 5. ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНА ОСВІТА

Адамів Марія	ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДО МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ	320
Белікова Наталія, Дишко Олеся	ГЕНДЕРНА ДИНАМІКА РІВНІВ СИТУАТИВНОЇ ТА ОСОБИСТІСНОЇ ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ	321
Білик Ілля	ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ІДЕЇ СОФІЇ РУСОВОЇ У ПРАКТИЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	324
Давидюк Галина	ЗНАЧЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	326
Денисенко Наталія, Зайчук Катерина	ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ТУРИЗМ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	328
Кадира Євген	ЖИТТЄПИС ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЯК ПРИКЛАД ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	330
Корець Ярослав	ПОРІВНЯННЯ ІДЕЙ В. СУХОМЛІНСЬКОГО ТА К. УШІНСЬКОГО НА ПРОБЛЕМУ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	334
Кузенко Олександра	ЗНАЧЕННЯ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ ІНКЛЮЗІЇ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ	338
Раковець Оксана, Бугайчук Назар	ХАРАКТЕРИСТИКА АДАПТАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ТРЕНОВАНИХ ТА НЕТРЕНОВАНИХ ОСІБ	341
Сітовська Вікторія	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ІДЕЙ ДЖ. ЛОККА ТА Я. КОМЕНСЬКОГО НА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ. <i>Науковий керівник С. Марчук</i>	343

Тарасюк Володимир	ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ПРОЄКТНОЇ РОБОТИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	347
Удуг Лідія	ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АГЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ У ВИЩОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ УЧИЛИЩІ	349

Секція 6. ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Андрощук Христина	РОЗВИТОК УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ <i>Науковий керівник С. Бахомент</i>	353
Аханова Алла	ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	355
Бахомент Світлана, Лисюк Антоніна	РОЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НУШ В СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	361
Бахомент Світлана, Ярута Софія	УРОКИ НАРОДОЗНАВСТВА ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	363
Березюк Богдана, Бахомент Світлана	ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У ШКОЛЯРІВ	366
Бойчук Петро	ВИМОГИ ДО СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА	369
Вірста Світлана, Климюк Анастасія	ФОРМУВАННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ: ЕМПАТІЯ	372
Вдович Світлана	РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ФАХІВЦІВ СФЕРИ «ЛЮДИНА – ЛЮДИНА» В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	375
Голуб Роксолана	АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ ГОТОВНОСТІ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В РИЗИКОНЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЯХ	378
Голя Галина	СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ	381

формуванні та розвитку емоційного інтелекту здобувачів освіти сповнена відповідальності.

Список використаних джерел

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ : Літера ЛТД, 2018.160 с.
2. Елькін О, Масалітіна О, Фюрст Я. Вибрані матеріали міжнародної програми з формування м'яких навичок СЕЕ-навчання. Харків : Дім реклами, 2019. 60 с.
3. Вчимося жити разом. Курс підготовки вчителів. URL: <http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/22/98> (дата звернення: 30.10.2021).
4. Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році : Лист Міністерства освіти і науки України. Київ, 2020. № 1/9-430. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-pro-vikladannya-navchalnih-predmetiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20202021-navchalnomu-roci> (дата звернення: 25.10.2021).

Світлана Вдович,

к. пед. н., ст. наук. сп., доцент кафедри практичної психології та педагогіки Інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності м. Львів, Україна

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ФАХІВЦІВ СФЕРИ «ЛЮДИНА – ЛЮДИНА» В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

***Ключові слова:** комунікативні навички, професійна діяльність, професійне спілкування, фахівець сфери «людина – людина», заклади вищої освіти, тренінг комунікативності.*

Успішність професійної діяльності фахівців сфери «людина – людина» залежить від розвитку їхніх комунікативних навичок.

Під комунікативними навичками розуміють здатність особистості ефективно взаємодіяти з іншими людьми (рідними, близькими, друзями, знайомими, колегами по роботі, керівниками та підлеглими), правильно сприймати, розуміти і передавати інформацію.

Розвинуті комунікативні навички сприяють задоволенню природної потреби людини у спілкуванні; її психологічному комфорту; швидкій та легкій організації спільної діяльності; ефективному пошуку нових друзів, однодумців; пізнанню себе через спілкування з собою та іншими людьми; швидшому й ефективнішому розв'язанню конфліктних чи складних емоційних ситуацій; самоутвердженню, соціальній реалізації особистості; формуванню почуття впевненості в собі та своїх силах; розвитку творчих здібностей тощо.

Відповідно до основних функцій спілкування, визначених Б. Ломовим [3], дослідники визначають різні види комунікативних навичок: інформаційно-комунікативні; регуляційно-комунікативні; афективно-комунікативні. Розглянемо їх детальніше.

Інформаційно-комунікативні навички – це здатність налагоджувати контакти, відчувати співрозмовників і ситуації спілкування, співвідносити вербальні та невербальні засоби спілкування. До інформаційно-комунікативних навичок можна віднести здатність висловлювати прохання, зустрічати іншу людину, вітатися, запрошувати, ввічливо спілкуватися, прощатися, дотримуватися правил поведінки з колегами, керівництвом, друзями, людьми різних вікових категорій у різних ситуаціях спілкування, сприймати і розуміти ситуацію спілкування, наміри і мотиви партнерів по спілкуванню; слухати і чути іншу людину; доцільно поєднувати слова з жестами, мімікою, позами тощо, адекватно відповідно до ситуації виражати свої думки й емоції.

Регуляційно-комунікативні навички забезпечують здатність узгоджувати власні дії та слова з потребами співрозмовника, довіряти, надавати підтримку, допомогу, використовувати свої особисті навички при колективному розв'язанні проблем, оцінювати результати спільного спілкування. Завдяки сформованим регуляційно-комунікативним навичкам особистість може ефективно здійснювати контроль над професійною діяльністю, обґрунтовувати колективні завдання, визначати ефективні методи спільного вирішення завдань, поступатися, де це потрібно, бути чесною при спілкуванні, чітко й логічно висловлювати свої наміри; радити і приймати поради від інших; критично й об'єктивно оцінювати себе і партнерів по спілкуванню; виражати згоду або незгоду, схвалення чи несхвалення.

Афективно-комунікативні навички виявляються у здатності особистості ділитися власними почуттями й інтересами зі співрозмовником, оцінювати його емоційну поведінку, виявляти емпатію та дозволяють бути сенситивною, вміти за невербальними проявами «зчитувати» емоції та переживання співрозмовника, бути чуйною до почуттів, співпереживати, піклуватися про інших людей.

Розвиток комунікативних навичок майбутнього фахівця сфери «людина – людина» передбачає формування комунікативної та конфліктологічної компетентності, а також комунікативної культури. О. Корніяка комунікативну компетентність визначає як «складно організоване, внутрішньо суперечливе поєднання комунікативних знань і вмінь, що відображають цілі та результати здійснюваної суб'єктом спілкування комунікативної діяльності» [2]. Структурними компонентами комунікативної компетентності, на думку, цієї дослідниці, є комунікативно-мовленнєва, соціально-перцептивна та інтерактивна здатності. Як зазначає І. Козич, однією з необхідних складових частин професійної компетентності є конфліктологічна компетентність, «яка передбачає мистецтво індивідуальної роботи з особистістю, володіння різноманітними «ключами» комунікації, спеціальними методами організації власної психіки, засобами зниження рівня емоційного напруження і тривожності» [1, с. 7].

Важливим аспектом формування комунікативних навичок майбутніх фахівців сфери «людина – людина» є гуманізація процесу спілкування, яка передбачає позитивне налаштування на спілкування і на людину, з якою воно відбувається, щире і відкрите ставлення до партнера по спілкуванню як до найвищої цінності.

Розвитку комунікативних навичок майбутніх фахівців сфери «людина – людина» у закладах вищої освіти сприяє вивчення української та іноземних мов, циклу психологічних дисциплін (основ психології, психології спілкування та переговорів, конфліктології), відповідне навчальне середовище, яке покликане мотивувати студентів до налагодження контактів і взаємодії з одногрупниками та викладачами, залучення студентів до різноманітних культурних (дискусійні клуби, художня самодіяльність, обговорення культурних подій тощо) та наукових (студентські науково-практичні конференції, семінари, круглі столи) заходів та ін.

Особливо дієвими в розвитку комунікативних навичок майбутніх фахівців сфери «людина – людина» є тренінги (наприклад, тренінг комунікативності, тренінг сенситивності, мотиваційний тренінг, тренінг особистісного розвитку тощо). Психологічні тренінги сприяють розвитку навичок налагодження контактів, саморозкриття, взаємодії у процесі спілкування, розуміння та сприйняття одне одного, переконання, ведення конструктивних діалогів, уникнення конфліктних ситуацій, застосування тих чи інших стратегій спілкування відповідно до ситуації, використання вербальних і невербальних засобів спілкування, добирання точних і влучних лексичних одиниць мовлення, побудови правильних граматичних форм і синтаксичних конструкцій.

Так, тренінг комунікативності дозволить майбутнім фахівцям сфери «людина – людина» вдосконалити свої комунікативні навички, навчитися оптимально застосовувати та поєднувати вербальні та невербальні засоби спілкування, опанувати різноманітні комунікативні техніки, навчитися застосовувати різні стратегії і тактики поведінки в конфліктних ситуаціях, розпізнавати маніпулятивні впливи і протистояти їм.

Таким чином, у закладах вищої освіти майбутні фахівці сфери «людина – людина», окрім засвоєння необхідних для професійної діяльності знань з обраної спеціальності, повинні вдосконалити свої комунікативні навички. Цьому, безумовно, сприятиме тренінгова робота, зокрема проведення тренінгу комунікативності.

Список використаних джерел

1. Козич І. В. Формування конфліктологічної компетентності соціального педагога в умовах магістратури : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.05. Запоріжжя, 2008. 24 с.
2. Корніяка О. М. Особливості розвитку комунікативної компетентності фахівців на різних етапах їх професійного становлення. *Психолінгвістика: Зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2011. Вип.8. С. 33–45.
3. Ломов Б. Ф. Проблема общения в психологии. Хрестоматия по психологии. Москва, 1987. С. 108–117.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія практика

МАТЕРІАЛИ

V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю

11 листопада 2021 року

м. Луцьк

Відповідальні за випуск – *Ірина Ковальчук, Сергій Марчук*

Технічні редактори – *Тетяна Сірук, Людмила Шуст*

Дизайн обкладинки – *Інна Питель*

Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю, 11 листопада 2021 року / уклад. С. Марчук, І. Ковальчук. Луцьк: КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. 482 с.

У збірнику матеріалів конференції узагальнено результати теоретико-практичних розвідок науковців, педагогів-практиків, молодих учених, здобувачів вищої та фахової передвищої освіти. Наукові роботи авторів присвячені основним тематичним напрямкам конференції: суспільствознавчій, мовній та іншомовній освіті, медіа освіті, дитинознавству та школознавству, мистецтвознавчій та інклюзивній освіті, сучасним оздоровчо-рекреаційним технологіям, професійній освіті.

Видання орієнтоване на фахівців у галузі педагогіки, психології, професійної освіти.

Статті подано в авторській редакції (збережено стилістику, орфографію та мову). Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела тощо.

УДК 37.091.12:005.745